

Osteopathie : pilootproject U.K.O.

Op woensdag 19 oktober 2011 werd had de installatievergadering van de kamer “osteopathie” plaats. Een stap vooruit in de uitvoering van het KB op de erkenning van de niet-conventionele geneeswijzen, de “Wet Colla” genoemd.

In deze kamer zetelen respectievelijk 6 osteopaten, in de hoedanigheid van vertegenwoordiger van de wettelijke erkende beroepsverenigingen voor osteopathie, en 6 geneesheren, in de hoedanigheid van vertegenwoordiger van de faculteiten van geneeskunde. Samen zal hier besproken worden op welke manier de osteopathie binnen het medisch arsenaal kan worden opgenomen.

Dit omvat :

1. Bepalen van de richtlijnen inzake de goede beoefening van het beroep van osteopaat
2. De organisatie van een degelijk peer-review systeem
3. Regelbepaling inzake beroepsethiek (deontologie)
4. Bepaling van de voorwaarden waaraan de beroepsbeoefenaars moeten voldoen (opleiding)
5. Bepalen van de registratieprocedure voor osteopaten.

In een instelling waar er een belangrijke taak is weggelegd aan deze kamerleden om de bakens van de osteopathische praktijk vast te leggen is het onontbeerlijk dat iedereen in de eerste plaats de gezondheid en het welzijn van de patiënt als prioritaire doelstelling moet voorop stellen. Alle kamerleden dienen er van bewust te zijn dat de osteopaat als verzorgende, de patiënt als menselijke persoon moet eerbiedigen en bewust moet zijn van zijn sociale plichten binnen de maatschappij. Om die reden dienen dan ook alle persoonlijke belangen binnen een collegiale groep opzij gezet te worden!

Geschiedenis van de osteopathie in België en Europa

Dat de osteopathie vanuit zijn bakermat USA is overgewaaid naar Europa, en hier door enkele leerlingen van A.T. Still werd geïntroduceerd is op zich een goeie zaak. Ook hier werd deze nieuwe manier van geneeskundige benadering met enig enthousiasme onthaald en heeft de osteopathie, op basis van zijn behandelingsresultaten, enige sporen verdiend. Getuige daarvan het groeiend aantal patiënten die sedert een twintigtal jaren regelmatig beroep doen op een osteopaat.

Het feit dat de osteopathie tot voor kort in de meeste Europese landen door de klassieke geneeskunde als een soort kwakzalvertherapie werd bestempeld, zette in de jaren 80 natuurlijk de deuren open om buiten het erkende wettelijke circuit allerhande opleidingen te organiseren.

Het grote nadeel in dit circuit was de afwezigheid van eender welke controle van een neutrale organisatie, zoals de overheid, over de kwaliteit van de cursussen, de competentie van de lesgevers, de evaluatie van de kennis van de studenten, het wetenschappelijk onderzoek, enz....,

Gans dit gebrek aan controle en organisatie gaf de vrije loop aan het ontstaan van meerdere opleidingsinstituten, de één gecreëerd door afgestudeerden van de andere. Om de toestand niet uit de hand te laten lopen werd er uiteindelijk onder bezieling van enkele gewiekste osteopaten van het eerste uur tussen de verschillende opleidingen (IWGS, IAI, FICO) een soort joint-venture afgesloten met de oprichting van de GNRPO (Groepering, Nationaal en Representatief voor de Professionele Osteopaten) als resultaat. Bij zijn ontstaan streefde deze groepering naar een onafhankelijke opleiding van academisch niveau, zonder enige binding met de traditionele geneeskunde. Getuige daarvan de verplichting tot demarkeren van hun leden. Binnen dit overkoepelend orgaan werden de touwtjes rechtstreeks of onrechtstreeks in handen genomen door het management van de verschillende opleidingsinstituten.

Eén voorbeeld van gevolg van de monopolisering was dat midden de jaren 90 afgestudeerde osteopaten in België het bericht kregen een bijkomend eindwerk dienden te maken, daar waar er tijdens de 5 jaar durende opleiding nooit ergens sprake was van geweest. Dit eindwerk zou aan de afgestudeerden de graad D.O. geven. Deze graad was noodzakelijk om erkend te kunnen worden door een inmiddels eigen opgericht erkenningscomité, in samenwerking en gelobbyd met het intermutualistisch verbond, onder leiding van Dr. Galloo. Met welke argumenten en eenzijdige informatie Dr. Galloo zich destijds heeft laten overhalen is voor ons nog steeds een raadsel doch dit waren de aanvangscriteria om erkend te worden door de mutualiteiten :

1. Een proefschrift afgelegd hebben en in het bezit zijn van een einddiploma osteopathie dat aanvaard wordt door de ziekenfondsen.
2. Demarkeren en een verklaring afleggen dat het beroep full-time werd uitgevoerd zonder cumulatie met kinesitherapie
3. Een beroepsaansprakelijkheidsverzekering hebben gedurende de ganse periode dat men als osteopaat werkzaam is.

Ontstaan U.K.O.

De verplichting tot demarkeven was voor menige collega's een doorn in het oog en was de aanleiding tot het oprichten van een nieuwe beroepsvereniging die a priori weigerde verder volledig in de illegaliteit weg te zakken. De Unie voor gediplomeerden in de Kinesithherapie en de Osteopathie (U.K.O.) was geboren! Wij konden tevens niet akkoord gaan met de demagogische praktijken, zoals verklaringen dat een osteopaat moet gedemarkeerd zijn, om officieel erkend te kunnen worden.

Na klacht en overleg met het intermutualistisch verbond zagen de verantwoordelijken onmiddellijk de onwettigheid in van demarkeeringsplicht. De eerdere criteria werden dan ook aangepast en sinds 2005 gelden volgende voorwaarden :

1. Een proefschrift afgelegd hebben en in het bezit zijn van een eindexamen diploma osteopathie dat aanvaard wordt door de ziekenfondsen
2. een beroepsaansprakelijkheidsverzekering hebben gedurende de ganse periode dat hij/zij als osteopaat werkzaam is
3. de osteopaten die kinésithérapie blijven uitoefenen ondertekenen een verklaring dat ze geen kinesithherapie Riziv-prestatie factureren indien de patiënt op dezelfde dag reeds een "attest osteopathie" voor een osteopathiebehandeling ontvangt.

De houding van de oorspronkelijke wettelijk erkende beroepsverenigingen als officiële organen die de macht en alleenrecht hebben de osteopathie te laten erkennen en het verkondigen van hun voorstellen als zekerheden deden hun leden tot dan toe nu eenmaal kiezen voor "zekerheden" boven de twijfel. Het was blijkbaar kiezen voor valse zekerheden boven de bewustwording van de onzekere toestand van het beroep waarin het zich momenteel bevindt.

De realiteit was nochtans het tegendeel. Momenteel kan je gerust samenwerken met het RIZIV als kinesithérapeut en met de ziekenfondsen als osteopaat.

Standpunten U.K.O.

1. U.K.O. vindt dat de morele verplichting tot demarkeven geenszins kan bijdragen tot een erkenning van het beroepstitel. We zijn van oordeel dat

het “de kar voor het paard spannen” is. De beroepsvereniging vraagt zijn lid om een officieel diploma in te dienen en in te ruilen voor een “officieel waardeloos” diploma en dit zonder iets concreets in de plaats te kunnen stellen is niet ethisch. Loze beloftes, die enkel bestaan uit een visie over hoe de osteopathie zijn plaats zou moeten vinden in de medische wereld, en de plaats die zij claimen maar nog geenszins verkregen hebben, worden hierbij voorgesteld als realiteit en zekerheid. Steeds moest voldaan aan nieuwe criteria en bijscholingen. (Laten we hierbij opmerken dat de personen die vanuit de beroepsvereniging de “professionele” osteopaten verplichtte tot bijscholing - zoniet zouden ze niet erkend worden - toevallig ook deze zijn die het opleidingsinstituut leiden. Belangenvermenging ligt hierbij voor de hand).

2. In het belang van het beroep en de patiënten moet neutraliteit en objectiviteit primeren! In tegenstelling tot andere beroepsverenigingen telt U.K.O. geen docenten/directieleden van een osteopathieopleiding in zijn bestuur. Dit juist om zijn totale onafhankelijkheid te kunnen vrijwaren en belangenvermenging te voorkomen.
3. U.K.O. stelt zich op in zijn strategie om het beroep te laten erkennen als een goede huisvader. Ze wil erkenning bekomen van de osteopathie, rekening houdend met de huidige situatie waarin de osteopaten zich bevinden. Deze is dat het grote deel van de osteopaten kinesitherapeut zijn die een postgraduate opleiding osteopathie hebben gevolgd. Wij eisen dat de opleidingsinstellingen alle studenten bij hun inschrijving correct informeren over de stand van zaken i.v.m. de wettelijke erkenning en geen eigen standpunten, zoals de verplichte demarkeering, als wet dicteren.

“Het klopt dat er inderdaad verenigingen/scholen/instellingen bestaan die zich aanmelden als representatief.

Deze instellingen zijn als gevolg van artikel 24 van de Grondwet die de vrijheid van onderwijs regelt, vrij om getuigschriften in de osteopathie uit te reiken.

Hun afgestudeerden kunnen zich zelfs de titel van osteopaat aanmeten omdat deze titel tot nog toe niet beschermd is in België. De getuigschriften van deze instituten zijn echter NIET erkend in België. Dat betekent dat houders van deze diploma's geenszins het beroep legaal, onder het stelsel van terugbetaling door het RIZIV, kunnen uitvoeren.

Daarnaast is het wel zo dat enkel ambtshalve geregistreerde en geregistreerde instellingen in Vlaanderen bachelor- en masterdiploma's mogen uitreiken. Alle bachelor- of masteropleidingen dienen te worden geaccrediteerd en worden opgenomen in het Hoger Onderwijsregister.

De graden van bachelor en master zijn decretaal beschermd en op het onregelmatig uitreiken van deze graden staan straffen (artikel 25, §7 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen).

Ik ben het volkomen met u eens dat heel deze situatie op zijn minst zeer verwarrend is voor de kandidaat cursisten/studenten en dat er dringend verdere uitvoering aan de wet moet worden gegeven, want op deze manier krijgt men inderdaad constructies die voor heel wat verwarring en misverstanden zorgen. Ik zal dit ook bij de bevoegde federale minister aankaarten.

Met vriendelijke groeten

Pascal Smet

Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

N.v.d.r. De ziekenfondsen zowel in Vlaanderen als in Wallonië voorzien wel via de aanvullende verzekering een tussenkomst voor Osteopathie. Deze tussenkomst geldt enkel wanneer de behandeling wordt uitgevoerd door een osteopaat die het D.O. (Degree in Osteopathy) behaalde aan een door de ziekenfondsen erkende opleiding. De erkende osteopaat mag deze behandeling dan ook autonoom, zonder doktersverwijzing, uitvoeren.

4. U.K.O. streeft er naar de osteopathie te laten erkennen als een complementaire geneeskunst binnen de eerstelijnsgezondheidszorg met een academische vorming en een specifiek beroepsprofiel. U.K.O. is van oordeel dat de osteopathie binnen de conventionele geneeskunde zijn plaats moet krijgen en zowel door de overheid als door de officiële onderwijsorganen. De sluipteg die genomen werd naar een erkenning via het ministerie van sociale zaken tot een “intellectueel beroep” in niet conventionele geneeskunde en niet tot een medisch of paramedisch beroep is voor de osteopathie een onjuiste plaats. Dit moeten we proberen recht te trekken.

Houding van de beroepsverenigingen ten opzichte van UKO

Sinds de gelijkstelling en de erkenning door de mutualiteiten vormen de andere beroepsverenigingen een cordon sanitaire tegen U.K.O. en zijn leden die

zo maar als “niet professioneel” worden voorgesteld aan de buitenwereld. In alle geschreven teksten wordt U.K.O. nooit vernoemd of is er enige stap gezet naar constructief overleg. Ook worden alle leden van U.K.O. niet toegelaten op postgraduate opleidingen van ROB en GNROP en worden opleidingen die door UKO in aanmerking komen voor accreditatie als waardeloos bestempeld en geweigerd door de andere beroepsverenigingen. De inhoud van de cursus, in welke mate hij ook bijdraagt tot de evolutie van de osteopathie, zowel op wetenschappelijk als op beroepsniveau wordt niet bekeken.

Osteopathie als complementaire geneeskunde.

U.K.O. streeft er naar de osteopathie te laten erkennen als een complementaire geneeskunst binnen de eerstelijnsgezondheidszorg met een academische vorming en een specifiek beroepsprofiel.

1. De bakermat : Osteopathie in de VS

In de VS is osteopathie een tak van de geneeskunde, met erkenning buiten de VS in zevenenveertig landen, waaronder de meeste Canadese provincies.

Dokter Andrew Taylor Still was de pionier van deze richting, welke destijds aanzien werd als een radicale afwijzing van het heersende systeem van het medische denken van de 19e eeuw. De technieken van Still baseerden zich op de manipulatie van de gewrichten en botten om de aandoeningen te behandelen, en hij noemde deze praktijk "osteopathie". Tegen het midden van de 20e eeuw, heeft het beroep zich dichter verplaatst naar de reguliere geneeskunde, en is geëvolueerd naar de moderne gezondheidszorg en biomedische principes. Amerikaanse "osteopaten" werden stilaan "osteopathische artsen"(D.O. - Doctors of Osteopathic Medicine, n.v.d.r.), en kregen geleidelijk dezelfde rechten als de traditionele geneesheren (M.D. – Doctors of Medicine, n.v.d.r.) in alle 50 staten, met inbegrip van de rechten in de Amerikaanse strijdkrachten

In de 21e eeuw is de opleiding van D.O.'s in de Verenigde Staten zeer

vergelijkbaar met die van hun tegenhangers MD's . Osteopathiestudenten volgen 4 jaar "Medical School", gevolgd door ten minste 3 jaar "Residency" (praktische stage onder toezicht van een gediplomeerd osteopaat). Zij maken gebruik van alle conventionele methoden voor diagnose en behandeling. Hoewel de klassieke Osteopathic Manipulative Medicine (OMM), met de geëvolueerde afgeleidingen van Still's technieken nog steeds wordt onderwezen, zijn deze technieken in de VS door de meerderheid van de osteopaten geleidelijk aan complementair gebruikt geworden in combinatie met de klassieke geneeskunde.

Cfr / wikipedia :

http://en.wikipedia.org/wiki/Osteopathic_medicine_in_the_United_States

2. De osteopathieopleiding

Er is dringend nood aan een officialisering van het onderwijs, bepaald en gecontroleerd door de overheidsinstanties. De huidige privaatstructuur van de opleiding is geen verzekering voor de effectieve adequate kennis en beroepskwaliteit van de afgestudeerde beoefenaars.

U.K.O. streeft naar een registratie van Belgische osteopaten die met succes een volgens de Bologna-akkoorden academische opleiding in de osteopathie hebben gevolgd. Naast de voldoende kennis in de klassieke geneeskunde moet deze opleiding minstens beantwoorden aan de vereisten, gesteld door het WHO in zijn "Benchmarks for training in Osteopathy". De huidige beoefenaars die voldoen aan voldoende werkervaring (field experiance) dienen bij wet of decreet hiermee gelijk gesteld te worden.

De veiligheid van de patiënt staat primordiaal. Om de degelijke kennis van de klassieke pathologie en semiologie te garanderen pleit U.K.O. de masteropleiding enkel toe te laten aan studenten die met succes een voorafgaandelijke basisopleiding in de klassieke geneeskunde hebben gevolgd. In die optiek zou de masteropleiding kunnen ingeschakeld worden binnen de faculteit geneeskunde, al dan niet met een schakelprogramma naargelang de vooraf gevolgde opleiding.

Mogelijke toelatingsvoorwaarden :

- Bachelor in de geneeskunde

- Master in de motorische wetenschappen
- Master in de tandheelkunde

Naar Amerikaans model kunnen de studenten op die manier 2 graden osteopathie bekomen, elk met hun eigen profiel.

- Basisdiploma : MSc : Master of Science in Osteopathie : zie beroepsprofiel osteopaat
- Na schakelprogramma : D.O.: Doctor in Osteopathie : zelfde beroepsprofiel huisarts

3. Bekwaamheden van een osteopaat

- het vermogen om zelfstandig op een wetenschappelijke wijze te denken en handelen
- om kunnen gaan met complexe problemen, het kunnen reflecteren op het eigen denken en werken en het kunnen vertalen van die reflectie naar een adequate oplossing
- vermogen tot communiceren van het eigen onderzoek en probleemoplossingen met vakgenoten en leken
- vermogen tot oordeelsvorming in een onzekere context
- toepassen van de paradigma's in het domein van de osteopathische geneeskunde en het kunnen aanduiden van de grenzen van paradigma's
- vermogen tot uitbreiden van de kennis en inzichten en het samen kunnen werken in een multidisciplinaire omgeving
- bezitten van de bij de osteopathische geneeskunde behorende specifieke zoals onderzoeken, analyseren, diagnosticeren
- beheersen van de nodige competenties voor het zelfstandig kunnen verrichten van de beoefening van de osteopathie

Gebaseerd op art 58, §2, vierde lid 4° van het Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (goedkeuringsdatum : 04 APRIL 2003, publicatiedatum : B.S.14/08/2003).

4. Beroepsprofiel osteopaat MSc.

- Zelfstandig werken zonder voorschrift
- Communicatie met huisarts (huisarts speelt binnen de eerstelijnsgezondheidszorg als centrale figuur)
- Mogelijkheid tot aanvraag radiografie en labonderzoeken
- Melding- en doorverwijzingsplicht naar huisarts bij specifieke anomalieën protocol radioloog of klinische biologie (hiervoor dient een lijst opgesteld te worden)
- Verplichte permanente vorming (minimum accreditatiepunten)

5. Peer review

Het verleden heeft aangetoond dat er binnen de osteopathiewereld een onderlinge machtsstrijd heerst tussen de verschillende opleidingsinstituten. Er wordt in eerste instantie niet voor de osteopathie gevochten, maar aan de hand van grootspraak en beïnvloeding werd een politiek gevoerd om aldus de macht in handen te kunnen hebben.

Het aloude principe van verdeel en heers wordt toegepast, met deze die een ander kan domineren aan het roer. Een strategie die heden te dage met vermeden worden!

Daarom is er nood aan een degelijke en objectieve controle-organisme over de wetenschappelijke publicaties en onderzoek. Het oprichten van een nationale, Europese en universele peer review-organisatie is noodzakelijk. Hierin zetelen zowel vertegenwoordigers van de osteopathische als van de klassieke geneeskundige opleidingen.